

Rapport

Fiskeridirektoratet

om

Biblioteket

Planktontoktene med "G.O. Sars" 25-31 mars 1955 og med
"Johan Hjort" 21 mars-7 juni 1955.

av

fiskerikonsulent dr. Kr. Fr. Wiborg.

"G.O. Sars" ble stillet til rådighet for planktonundersøkelser på Helgelandsbankene i en uke i slutten av mars. Undertegnede ledet toktet, og som assistenter deltok cand. real Grim Berge og Thor Gudmundsen. Vi overtok båten i Bodø, startet 25te mars og i tida 25-31 mars gikk vi over alle Helgelandsbankene, fra Møre til Storegga og derfra ned til Holmengrå, ialt 6 snitt med 53 stasjoner. På hver stasjon ble det tatt vertikaltrekk fra bunnen og opp med meterhåv, bathytermograf til 137 m, samt temperatur og prøver til bestemmelse av salt og fytoplankton i overflaten. Grim Berge foretok endel produksjonsmålinger med radioaktivt C^{14} og på endel stasjoner lysmålinger i forskjellig dyp, og på 6 stasjoner hydrografi og spesielle fytoplanktonprøver.

Under toktet ble det trålt på Frøyabanken, men resultatet var magert, noen få torsk, hyse, sei og uer samt 29 sjømus. Planktonprøvene er blitt bearbejdet, men tabellene er enda ikke gått igjennom. De prøver som inneholdt sildeyngel er blitt overlatt cand. real Dragesund for nærmere undersøkelse. Der ble funnet mest sildeyngel. På Sklinnabanken var det 2-6 larver pr trekk, på Haltenbanken opptil 730 larver, mellom Frøyabanken og Egga maksimum 860 larver, men ^{bare} 2-14 larver på selve Frøyabanken. Mellom Ona og Storholmen var det opptil 1850 larver pr trekk, avtakende ut mot egga. Der var også atskillig sildeyngel på bankene sørover mot Holmengrå. Seiyngel var det mest av på Haltenbanken, opptil 110 larver pr trekk, lenger sør bare 1-7 larver pr trekk. -Ellers ble det funnet endel yngel av øyenpål og sil. Vi kom til Bergen 31. mars.

Toktet med "Johan Hjort" startet fra Bergen 21te april. Undertegnede var leder, og cand. real Lars Midttun assistent. Programmet for undersøkelsene var i hovedtrekkene det samme som året før, idet Halten- og Sklinnabankene nå inngår, men ^{i undersøkelsene} denne gangen var det hensikten å ta vertikaltrekk med meterhåv samtidig med Clarketrekkene, for å kunne sammenlikne de to redskaper.

Cand. real E. Bratberg skulle støtte til i Bodø 1. juni for forsøke å få tak i ueryngel og om mulig få den levende til Bergen. 23. april tok vi snitt med 6 stasjoner utover Haltenbanken, og fortsatte med 3 stasjoner mot Sklinnabanken. Overalt ble der tatt vertikaltrekk fra bunnen til overflaten med meterhåv, samt som i tidligere år tre Glarketrekk mellom 75 m og 5 m. På Haltenbanken var der en god del sildyngel og noen seillarver. På Sklinnabanken fikk vi kuling, og tok bare en stasjon før vi måtte gå tillands. Den 26te april kom vi til Bodø, hvor jeg holdt en forelesning på fiskerfagskolen, og 27. begynte vi snittene med hydrografi og plankton over Vestfjorden, og var ferdig med 25 stasjoner ved middagstid 29. april. Vi hadde da også tatt et tråltrekk i Øksfjorden. Ved en overfladisk undersøkelse av planktonprøvene så det i år ut til å være svært lite med torskeyngel. I de prøvene som er undersøkt nøyere, holder dette stikk, og der er gjennomgående flere egg enn larver, noe som viser at klekkingen også er senere i år. Også av andre fisk var der lite yngel. 30te april og 1ste mai ble tilbrakt i Svolvær, og 2. mai fortsatte vi på utsiden av Lofoten og nordover bankene, og tok bl.a. et snitt med hydrografi og plankton fra Gaukverøy til egga, lengdesnitt i Andfjorden og fra Andenes til egga og snitt over Svendsgrunnen og Malangsgrunnen, ialt 42 stasjoner. Vi kom til Tromsø ved middagstider 6. mai, og dro videre igjen 9. mai. Hittil hadde været vært gunstig, men nå slo det om. Vi begynte på havsnitt fra Torsvåg og fikk tatt to stasjoner, men på grunn av økende vind og sjø, måtte vi gå inn igjen. Da det var fralandsvind, tok vi endel planktontrekk i fjordene på vestsiden av Sørøya, ved Rolfsøy og i Breisundet. Om kvelden 10. mai kom vi til Havøysund og fortsatte neste dag til Honningsvåg. Været var stadig dårlig. Vi hadde med utstyr til den nye oseanografiske stasjon som skulle opprettes ved Nordkapp, og 13. mai kom observatøren, T. Pedersen, til Honningsvåg og nesteparten av dagen gikk med til instruksjon og undervisning av ham. Om kvelden bedret været seg, og vi fortsatte østover med planktontrekk i Laksefjord og Tanafjord, deretter igjen vestover, og om kvelden 14. mai begynte vi på Nordkappsnittet, som ble fullført. Det blåste imidlertid igjen opp til kuling fra NO. Vi gikk mot neste snitt som skulle tas inn mot Refsbotn, men fikk bare tatt en stasjon, og måtte gå tillands. Natt til 16. mai kom vi til Hammerfest og lå der over 17. mai. 18. mai gikk vi ut Refsbotn og tok etpar stasjoner og returnerte til Hammerfest, hvor vi lå til neste dag (Kr. Himmelfart). Natt til 20. mai gikk vi sydover Sørøysund, igjen i kuling, og lå en stund i Breivikbotn til været

hadde bedret seg. Vi bestemte oss for å gå ned til Torsvåg for å ta et snitt på Tromsøflekken, for værmeldingene var stadig dårlig. Men vel fremkommet fikk vi beskjed fra maskinen at styrbords oljetank var sprunget lekk. Videre arbeide måtte avbrytes, og vi kom til Tromsø lørdag 21. mai. Reparasjonen var ferdig om kvelden 24. mai og vi gikk sydover, og uten videre viderverdigheter ble programmet på bankene og i Andfjorden fullført. I Andfjorden var der endel torskeyngel innerst, og ellers overalt meget maneter, spesielt ctenoforer. De ga tydelig utslag på ekkoloddet. Nett til 28. mai var vi ferdig med det meste av programmet unntatt snittene over Vestfjorden, og tok neste morgen to tråltrekk i Øksfjorden. Fangsten i hvert trekk bestod av ca 1000 småhyser, 60 torsk, etper bötter med reker og noen uer. En hunner lå og gjöt på dekk, og yngelen ble overført til endel 2 liters norgesglass og satt i laboratoriet. Her ble de holdt i live uten vannskifte i 6 dager. Pinsen (29-30 mai) ble tilbrakt i Svolvær. I løpet av 31. mai og 1. juni fullførte vi snittene over Vestfjorden. Der var endel fiskeyngel i planktonprøvene, men ikke meget.

Etter siste snitt trålte vi 1. juni syd for Bodø for om mulig å få tak i gytende uer, men uten hell, og gikk så til Bodø for å hente Bratberg. Vi gikk siden til Leirfjorden og trålte der 2. juni, men uten resultat. Så kjørte vi tvers over Vestfjorden og kom til Øksfjorden om kvelden. To tråltrekk om kvelden og to neste morgen ga fremdeles ikke noe resultat, d.v.s. vi fikk rikelig av alt annet enn uer. Tilslutt oppgav vi det hele og dro til Austnesfjorden og tok Clarketrekk i en rekke dyp mellom 1 og 25 m for å fastslå i hvilket dyp der var mest torskeyngel. Der var intet i 1 m, litt i 5 m, mest i 10 og 15 m, og lite dypere nede. Så reiste vi inn til Svolvær, hvor Midttun gikk fra borde. På turen tilbake over Vestfjorden traff vi utfor Skrova to reketrålere som nettopp tok opp trålen. Begge hadde fått rikelig med uer, og Bratberg gikk ombord på den ene. Der var en uer med yngel blandt fangsten, og Bratberg fikk yngelen opp i en pøs og senere på norgesglass. Så reiste vi tilbake til Svolvær, og Midttun fikk med seg to termosspann med yngel. På veien tilbake over Vestfjorden traff vi nok en reketråler, og fikk tak i endel mer ueryngel, som ble anbrakt på norgesglass. 5. juni tok vi snitt over Sklinna- og Haltenbanken med håv- og Clarketrekk, og kom 7. juni til Bergen, hvor ueryngelen ble plasert i akvariet på Nordnes.

På toktet ble der ialt tatt 174 stasjoner, derav 51 med hydrografi. På de fleste stasjoner ble der tatt to eller tre Clarketrekk etter dybden, og dessuten et vertikaltrekk fra bunnen

eller 200 m og til overflaten, ialt 514 planktontrekk. Dessuten 4 trålstasjoner med ialt 9 tråltrekk.

Heller ikke i år ble der funnet noen loddelarver, unntatt muligens noen få i fjordene på utsiden av Söröya. Da der hadde vært meget lodde ved Honningsvåg, har antakelig klekkingen vært forsinket, muligens på grunn av den lave sjøtemperaturen.